

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 300. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm9003/facsimile.pdf (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

og [han] holdt nu 1ste Januar 1808 sit kongelige Indtog i Kassel, hvor han lod Fiolen sørge og gad ikke engang lært Tysk, skjønt han kun var 24 Aar gammel.

Dette opbragte naturligvis Nordtyskerne mere end alt andet, og endnu langt mere opbragte det Spanierne, at Napoleon samme Aar, midt under Fred og Forbund, erklærede, at deres Kongehus havde ophørt at regere, og forflyttede sin Broder Josef fra Neapel til Spanien; men det maa vi for Resten lade bero, til vi har talt om den ny Krig med Østerrig, som førtes 1809, og kun bemærke, at en af Grundene til den vist nok var den uventede Modstand, Napoleon fandt, og de følelige Tab, han led i Spanien.

Det fulgte imidlertid af sig selv, at det østerrigske Kejsershus, da det i Presburg-Freden afstod Tyrol til Bayern og det venetianske til Kongeriget Italien, agtede at forny Krigen, saa snart man turde haabe med gammeløsterrigsk Tapperhed at tilkæmpe sig bedre Vilkaar, og det haabede man 1809, ikke blot fordi Napoleon havde Hænderne fulde i Spanien, men fordi man havde benyttet de tre foregaaende Aar til at ruste sig, havde besluttet at give Erkehertug Karl, endnu aldrig staaet af Napoleon, fuld Raadighed over alle Stridskræfterne, og endelig fordi Prøjsen og hele Nordtyskland naturligvis, især da Spanien havde givet Exemplet, kun fattedes Mod til at bryde løs.

(Østerrigernes Plan: at bryde midt ind i Tyskland fra Bøhmen. — Slaget ved Eckmühl ved Regensburg 22de April 1809. — Davoust, Hertug af Auerstädt og Fyrste af Eckmühl, født 1770, død 1823. — Slaget ved Aspern og Eslingen 21de og 22de Maj. — Lannes, en Gascogner, født 1769, Hertug af Montebello, fra Italien og Ægypten. — 12te Maj havde Wien kapitulert. — Napoleon skrev, der faldt kun 500 Franskmand, men man fandt 3000 franske Kyradser paa Valpladsen. — Slag ved Wagram 5te og 6te Juli. — Masséna, Prins af

Eslingen, Hertug af Rivoli, født i Nizza 1758, død 1817. — Vaabenstilstand i Znaym 12te Juli. — Freden i Wien eller Schönbrunn 12te Oktober, hvorved Østerrig mistede Triest med 3 Millioner Undersaatte og udeluktes fra Havet.)

(Ferdinand Schill, født i Schlesien 1776, Son af en Partigænger i Syvaars-Krigen, som tjente først Østerrig og saa Projsen. Han blev saaret i Slaget ved Auerstädt og gjorde god Tjeneste ved Kolbergs Belejring, fik efter Freden et Husar-Regiment, og med det listede han sig 28de April ud fra Berlin, for at rykke i Marken mod Napoleon; men da han saa godt som ingen Understøttelse fik, maatte han indslutte sig i Stralsund, som blev taget med Storm 31te Maj af en lille dansk og hollandsk Armé, og Schill faldt, men [blev] dyrket som en Frihedens Martyr af Nordtyskerne.)

(Fichtes Reden an die deutsche Nation 1808.)

[Den] 9de April stod et svagt østerrigsk Korps ved Tyrols Grænse; det var Signalet til Opstanden, og den 14de April trak Bønderne ind i Innsbruck, og det var omtrent gjort af med 8000 Franskmænd og Bayrere. — Anførerne [vare]: den saakaldte Sandvært, Andreas Hofer, født 1767 i Passayr, med 16 Aner af Kromænd, skudt i Mantua 20de Februar 1810. — Josef Speckbacher fra Rinn, født 1767, var en af dem, der gik i Ilden, undkom Maj 1810 til Wien, anførte Friskytterne, da de igjen hylde Kejsers Frans, og døde 1820.

I Begyndelsen af Maj kom Franskmænd og Bayrere igjen under Lefebvre, Hertug af Danzig, undsatte Kufstein og slog Østerrigerne under Chasteler ved Wörgl 13de Maj, hvorpaa han trak sig ud. (Var erklæret fredløs af Napoleon, men døde dog først 1823 som Guvernør i Venedig.) Kun en svag Besætning blev i Brennerskansen; men med Hjælp der fra slog Tyrolerne, anførte af Speckbacher og den forrovne Kapusiner Joakim Has-

